

ETC, TNC, ș.a.m.d.

Cea de-a patra ediție a întâlnirii anuale organizate de Teatrul Național „Marin Sorescu” din Craiova (TNC) a avut loc în 20–23 noiembrie 2008. Demarată în 2005 pentru prezentarea valorilor teatrului românesc în context european, manifestarea din Bănie beneficiază de girul Ministerului Culturii și Cultelor. Ediția – cu titlul **Valori ale teatrului românesc, valori ale teatrului european** – s-a înscris în programul „Anul Internațional al Dialogului Intercultural” și a presupus câte un spectacol reprezentativ al teatrului craiovean serile (toate în sala „Amza Pellea”) și o reuniune pe tema cooperării între instituțiile teatrale reprezentate (pe 22 XI, în sala „I.D. Sărbu”).

Convenția Teatrului Europeană (prescurtat *ETC* sau *CTE*, în funcție de limba în care e redată titulatura) este o rețea constituită în 1988 în scopul de a sprijini și promova creația teatrală și dramaturgia contemporană pe vechiul continent, contribuind implicit la strângerea relațiilor interculturale în domeniul artelor spectacolului. În prezent, sunt membre *ETC* 40 de companii din 24 de state. Reputat în țară și în străinătate datorită performanței artistice, TNC „Marin Sorescu” este membru din 1995, Directorul acestuia, Mircea Cornișteanu fiind actualmente secretarul general al menționatului organism internațional.

În acord cu titulatura manifestării, reprezentațiile programate au îmbinat componenta locală (talentul creatorilor) cu cea internațională (universalitatea semnatarilor textelor). Despre trei (*Medeea* de Euripide – regia Yannis Paraskevopoulos; *Cum doriți sau noaptea de la spartul târgului* și *Măsură pentru măsură* de William Shakespeare în regia lui Silviu Purcărete) s-a scris pe larg.

În regia lui Cezar Ghioca, recentul spectacol *Omul din La Mancha* (de Dale Wasserman după cunoscutul *Don Quijote* de Cervantes) avea atunci biletele integral vândute în avans cu trei luni! Secretul acestui succes de încasări este multiplu: incidența precară a *musicalurilor* la noi, captivația exercitată de vocea învăluitoare a lui Tudor Gheorghe (revenit, cu acest spectacol, pe scena de teatru, după ani buni de dedicare exclusivă concertelor), reverența pentru romanul lui Cervantes și, posibil, amintirea unor prelucrări anterioare faimoase, precum filmul lui Arthur Hiller, din 1973, cu Peter O'Toole (*Don Quijote*) și Sophia Loren (*Aldonza*), ori mai recentul balet cu Mihail Barâșnikov ca protagonist.

Decorul este coșmarul oricărui pompier: o construcție supraetajată în formă de U întors cu deschiderea spre public, pe ale cărei scări laterale sunt aprinse lumânări. În spațele întregului eșafodaj stau instrumentiștii, vizibili ori de câte ori acțiunea scenică dictează deschiderea ușilor cu dublu canat de pe fundal. Genul acesta de plasare a orchestrei este un compromis necesar pentru o instituție de spectacol lipsită, prin profil, de fosă, dar implică și unele carențe: adâncimea cutiei scenice nu pare tocmai adecvată pentru absorbția și transmiterea sunetelor muzicale, iar dirijorul este silit la răstimpuri să apară la catul al doilea pentru a da interpreților intrarea. Actorii poartă microfoane, ceea ce e explicabil din punct de vedere tehnic (pericolul ca interpreții să nu-și poată ajusta, întru uniformitate, intensitatea vocii la pasajele cântate este înlăturat prin reglarea de la cabina de sunet), dar ușor deranjant ca imagine.

Judecat de închiziție și pe punctul de a-și primi condamnarea, Cervantes se pomenește împărțind temnița cu o ceată de briganzi. Întrucât, evident, tovarășii de pușcărie nu pricep în ce constă profesia lui declarată (de poet), acțiunea – contrasă – din *Don Quijote* se naște sub ochii și cu participarea lor. Ideea de teatru în teatru, de amestec dintre planuri fiind bine stăpânită, tranziția dintre pasajele vorbite și cele cântate – făcută lin, mișcarea scenică armonioasă –, reprezentația a fost frecvent întreruptă de aplauze la scenă deschisă.

Despre discuția de sâmbătă, 22 noiembrie, Mircea Cornișteanu a spus că nu este o întâlnire oficială, ci doar una necesară pentru o mai bună cunoaștere, în scopul de prezentare a proiectelor generale ale teatrelor reprezentate și în speranța unor ulterioare colaborări.

Cu mai mult de 150 de prezențe internaționale în ultimii 18 ani, TNC are protocoale de colaborare bi- și multianuale. Cei de la Novi Sad vor veni în 2009 la TNC. Tot atunci va începe și cooperarea cu Cyprus National Theatre, concretizată într-un schimb de artiști între teatrele din Nicosia și Craiova. Cea de-a VII-a ediție a Festivalului Internațional Shakespeare, planificată pentru 2010, va avea ca temă unică *Hamlet* – diferite montări cu piesa Bardului sau reprezentatii în strictă legătură cu acestea.

Proiectul *Orient Express* demarat de ETC urmărește traseul renumitului tren și, ca atare, angrenează șapte țări. Începe în Turcia și se va încheia la Stuttgart. În jur de un milion și jumătate de euro sunt alocați de Comunitatea Europeană. Un tren special va fi pus la dispoziție de către căile ferate turce, din care un vagon se află anume în construcție, pentru a fi scenă. Proiectul presupune jucarea de către fiecare țară participantă a câte unei piese noi. Se va juca timp de o săptămână în fiecare țară, în gări. În cazul unui mare succes la stația-terminus, e prevăzută adăugirea unei reprezentatii la Saint-Étienne (Franța).

Despre Teatrul din Ruse, al cărui secretar literar este, Tatiana Alahverdijeva a spus că este printre cele mai vechi din Bulgaria. Clădirea – monument istoric – dispune de trei săli, cea principală fiind proaspăt redată în folosință, după un lung proces de reconstrucție și consolidare. Dintre fostele țări socialiste, Teatrul din Ruse întreține o bună colaborare cu Teatrul din Giurgiu și cu Teatrul „Nottara” din București. Un proiect numit „La Goûte” va presupune reprezentatii în orașele de pe Dunăre (2010–2011). În dorința de a relua colaborarea cu teatrul rus, se desfășoară tratative cu instituțiile teatrale din Rostov pe Don și Samara.

Reprezentând Théâtre de la Place din Liège (Belgia) în calitate de director artistic, Claudine Lison a făcut o binevenită prezentare a teatrului ca nod de confluență atât între genuri ale artelor spectacolului cu deschidere spre exterior, cât și între dimensiunile temporale. Fostă capitală episcopală, orașul Liège păstrează o anume mândrie, un sentiment de autonomie, reperabil în arhitectură, administrație și puternic sesizabil în locuitori. Directorul Serge Rangoni a luptat mult pentru dezvoltarea relațiilor europene. Deși instituția nu are actori angajați permanent, ci pe proiect, există două festivaluri anuale, „Le Pays de la Danse” și „Émulations”. Proiectul cu denumire de rezonanță heraldică „Coeurs Croisés” („Inimi încrucișate”) vizează traducerea și propagarea în străinătate a unor piese belgiene contemporane.

Directorul Tomasz Kubikowski a amintit că Teatrul Național din Varșovia este, pe plan mondial, a patra instituție care a dobândit (în 1765) dreptul de a-și pune pe frontispiciu cuvântul „național”. Are aproximativ 500 de reprezentatii pe an calendaristic, și 7–9 premiere pe stagione. La festivalul din toamna 2009 sunt așteptate producții de la National Welsh Theatre, Piccolo Teatro, Comedia Franceză, Burghtheater și TNC.

Directorul general Alexandar Milosavljevic și-a prezentat succint instituția: Teatrul Național Sârb din Novi Sad este cel mai vechi teatru din Voievodina, are trei secții (dramă, operă și balet) și aproape 700 de angajați.

Janko Ljumovic, directorul Teatrului Național din Podgorica (Muntele Negru) a menționat apartenența la New European Theatre Action.

Despre Teatrul „Maria Filotti” din Brăila a vorbit Veronica Dobrin, directoarea instituției, având-o alături pe Doina Papp, directoarea Festivalului „Zile și Nopti de teatru la Brăila”. Ea a spus că activitatea teatrului din Brăila are trei direcții principale: atragerea unor regizori importanți, proiectul „Terapia prin teatru” – declarat un succes de către Comunitatea Europeană – și, fixarea în continuare a interesului pe teatrul balcanic în vederea următoarei ediții a festivalului.

În ideea că, în exprimare, virgula are – de multe ori –, valoarea semnului egal, nu ne rămâne decât să sperăm că, în conformitate cu sus-menționatul titlu *Valori ale teatrului românesc, valori ale teatrului european*, Teatrul românesc își va păstra poziția de prim rang în ansamblul valorilor europene.